

ÅRSRAPPORT

BYGG

OG

BEVAR

2023

2023

ÅRSRAPPORT 2023

1 ADMINISTRASJON

- 1.1 ORGANISASJON
- 1.2 STYRINGSGRUPPE
- 1.3 ANSATTE
- 1.4 ØKONOMI

2 INFORMASJON

- 2.1 NETTSIDE
- 2.2 SOME
- 2.3 FOTOWEB
- 2.4 BYGG OG BEVAR I MEDIA
- 2.5 TEKNISK PLATTFORM
- 2.6 NØKKELTALL

3 NETTVERK

- 3.1 NETTVERK
- 3.2 BYGG OG BEVAR-TREFF
- 3.3 BYGG OG BEVAR-PRIS

5 PROSJEKTER

- 5.1 FAGSKOLEUTDANNING "GRØNN OMSTILLING"
- 5.2 ENERGIEFFEKTIVISERING AV ELDRE BYGNINGER
- 5.3 TRADISJONELT HÅNDVERK I VGS
- 5.4 "KIRKELØFTET"
- 5.5 SESONG 2 - OM HUS OG FOLK
- 5.6 FARGEVELGEREN

SAMMENDRAG 2023

Bygg og Bevar har gjennomført flere prosjekter og deltatt på arenaer og møteplasser til tross for redusert bemanning. Forrige leder sluttet september 2022, og ny leder startet opp august 2023. Økonomien er også stram, så det har vært nødvendig å prioritere hvor ressursene skulle brukes i 2023.

Informasjon og inspirasjon er fortsatt en viktig oppgave. Vedlikehold og publisering av innhold på nettsiden har fremdeles vært en sentral aktivitet også i 2023. Like sentralt er det å ha synlighet i sosiale medier, det er ofte inngangen til nettsiden.

På prosjektsiden har vi prioritert Fargevelgeren og podkastserie. Fargevelgeren er et verktøy for å kunne velge riktig historisk farge utvendig og ble lansert i mai. Ny sesong av podkast serien "om hus og folk" ble utviklet og spilt inn før sommeren, og i høst er den redigert og klar for publisering i 2024. Bygg og Bevar har også deltatt i flere arbeidsgrupper. Den ene har arbeidet med fagskole utdanningen Grønn omstilling hvor vi har bidratt med tradisjonell materialkunnskap. Vi har vært invitert inn av Viken Fylkeskommune til å delta i arbeidsgruppe som omhandler energieffektivisering. I 2023 har det også vært holdt diverse foredrag og webinarer. Den årlige Bygg og Bevar-prisen gikk til Murmester Haldor Meling AS for arbeidene på Stavanger domkirke. Året ble avsluttet med et overtegnert Bygg og Bevar treff med tema "Kirkeløftet – en velsignelse for næringen og håndverket?" Det er stor interesse for regjeringens satsning på istandsetting av kirkene, og i løpet av høsten ble det iverksatt flere interne tiltak for å møte denne storstilte satsningen på best mulig måte. For en byggenæring i krise har Bygg og Bevar en viktig oppgave med å legge til rette for at næringen kan kvalifisere seg til oppdrag i ROT markedet.

Styringsgruppen satt strategi på agendaen i 2023, og ser behovet for å diskutere programmets mål og oppgaver frem mot en ny programperiode fra 2025. Dette arbeidet fortsetter med full styrke i 2024.

1 DRIFT

1.1 ORGANISASJON

Bygg og Bevar er et samarbeidsprogram mellom Klima- og miljødepartementet og NHO Byggenæringen.

Bygg og Bevar ble opprettet i 2009. Som en forløper for dette ble det i 2003 utarbeidet en analyse som identifiserte behovet for en samarbeidsarena mellom vern og næring. Dette behovet ble uttrykt i St.meld.nr.16 Leve med Kulturminner som etterlyste tilgang til kvalitetssikret informasjon, veiledning og bedre håndverks-, rådgivnings- og forvaltningskompetanse. Bygg og Bevar ble et fireårig program fra og med 2016, og er et unikt samarbeid mellom byggenæringen og kulturminneforvaltningen.

Mandatet er formulert som følger:

Bygg og Bevar skal bidra til å utvikle et stort og sunt marked for restaurering og rehabilitering. For å oppnå denne målsettingen må Bygg og Bevar formidle solid fagkunnskap og regelverk bredt ut i markedet, og stimulere til valg av løsninger og produkter som er i samsvar med bygningenes alder, konstruksjon, materialbruk, stil og lokale egenart.

1.2 STYRINGSGRUPPE

Styringsgruppen i Bygg og Bevar har i 2023 bestått av:

Turid Kolstadløkken, Riksantikvaren - leder
Kjetil Tvedt, NHO Byggenæringen
Heidi Finstad, Treindustrien og NHO Byggenæringen
Aadne Sollid, Agder Fylkeskommune
Berit Bakosgjelten, Bygningsvernssenteret Røros museum
Hege Skalleberg Gjerde, Klima- og miljødepartementet (som observatør)

Styringsgruppen har hatt to møter i 2023.

1.3 ANSATTE

Bygg og Bevar har i 2023 hatt tre ansatte: Nina Eidem daglig leder og Olle Christer Stenby, fagsjef bygningsvern og Anette Ramstad, fagsjef marked/kommunikasjon.

Daglig leder Nina Eidem tiltrådte 1. august 2023. Det betyr at Bygg og Bevar har hatt to ansatte i 100 prosent stilling i syv måneder, og tre ansatte i 100 prosent stilling i fem måneder.

1.4 ØKONOMI

Bygg og Bevar er hovedsakelig finansiert av et statlig tilskudd gjennom årlig tildeling i statsbudsjettet. Driftstilskuddet i 2023 var på kr 3 850 000. Med tre faste ansatte går midlene primært til lønns- og personalrelaterte kostnader og det er lite igjen til andre kostnader. De økonomiske rammene har ikke fullt ut vært regulert i programperioden, noe som i realiteten innebærer en reduksjon av økonomiske rammene over flere år. Det har ført til stramme prioriteringer. I 2023 har budsjettet likevel gått i balanse, da programmet har vært uten daglig leder i syv måneder.

Bilde: Ny daglig leder i Bygg og Bevar, Nina Eidem.

2 INFORMASJON

2.1 NETTSIDE

På grunn av bemanningssituasjonen i programmet, har man fokusert mindre på nyproduksjon av saker og mer på å opprettholde kvaliteten på innholdet som allerede finnes på siden. Det har derfor vært noe mindre produksjon enn tidligere, uten at vi mener at det gjør den opplevde kvaliteten på siden dårligere.

I 2023 har vi kjøpt inn innhold på områder der redaksjonen selv ikke har kjernekompetanse. Det er også viktig å publisere og dele innhold fra andre slik at det når større/andre målgrupper enn gjennom deres egne kanaler.

2.2 SOSIALE MEDIER

Sosiale medier er en viktig kanal for å spre eget og andres innhold. Facebook er vår viktigste kanal, men vi ser at vi får stadig flere følgere også på Instagram, og vi har i 2023 etablert Bygg og Bevar på LinkedIn for å bedre nå ut til bedriftsmarkedet.

2.3 FOTOWEB

Bygg og Bevar har et omfattende bildebibliotek som er en viktig del av formidlingen. Disse bildene er samlet i en database som vi har delt med NHO Byggenæringen.

I 2023 byttet NHO-fellesskapet server og våre bilder måtte migreres fra gammel til ny serverløsning. Vi jobbet sammen med ny leverandør med denne migreringen.

2.4 NYHETSBREV

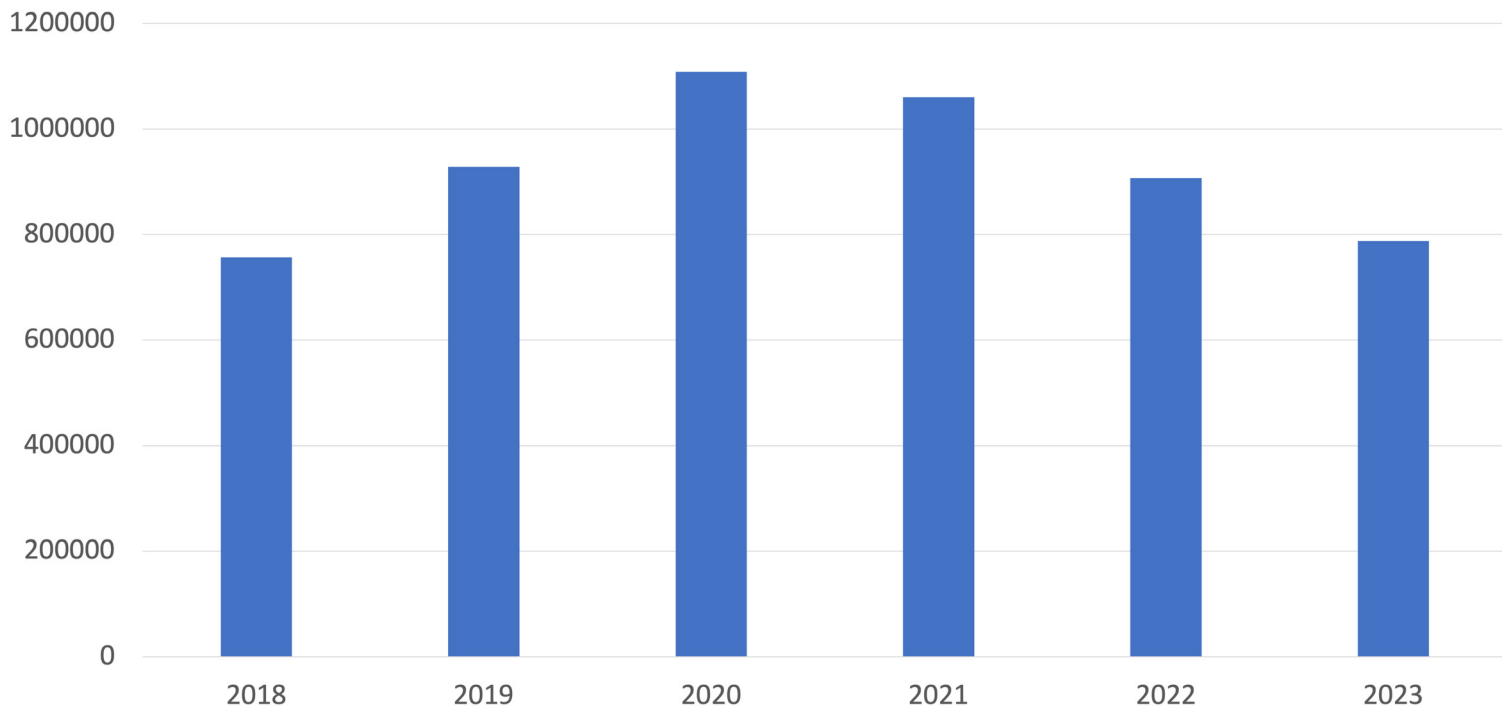
I 2023 sendte Bygg og Bevar 18 nyhetsbrev. Listene er vasket i henhold til GDPR-reglementet.

2.5 TEKNISK PLATTFORM

Nettsiden lages i publiseringsverktøyet UMBRACO versjon 7.5.4. Det er ikke foretatt tekniske oppgraderinger siden 2016. Teknisk ansvarlig er Netlab i Kristiansand.

I 2023 ble vi anbefalt av Netlab å oppdatere publiseringsløsningen fra Umbraco 7 til Umbraco 11. Grunnen til dette er at det fra august 2023 ikke lenger vil komme sikkerhetsoppdateringer til nåværende versjon (Umbraco 7). Dette arbeidet startet i første kvartal 2023, men måtte settes på vent i andre halvår, da arbeidet ble mer omfattende enn leverandør hadde oppgitt og kostnaden større enn forespeilet. Dialogen med leverandør er gjenopptatt, men ferdigstilling er avhengig av nødvendig finansiering.

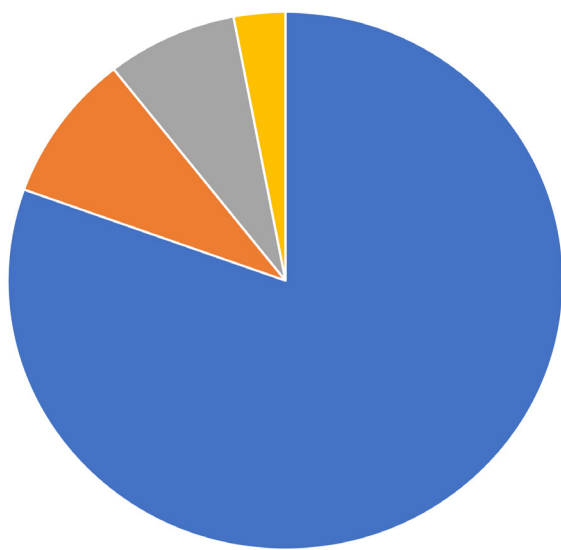

2.3 NØKKELTALL

Interessen for nettsiden er fremdeles høy sammenlignet med andre. Lesertallene synker riktignok noe fra toppåret i 2020, og speiler både at pandemien er over, at det er dyrtid for husholdningene og mindre penger til å pusse opp.

En annen faktor som påvirker tallene er at Google Analytics har endret måleparametrene grunnet personvernshensyn. Tallene er derfor ikke direkte sammenlignbare. Generelt legges det til grunn at man vil få en nedgang på mellom 10%-20% på grunn av endrede måter å registrere trafikk på. Tallene i parentes viser nedgang/økning der man har lagt på 20% på tallene som er målt fra juni 23.

Inngang til nettsiden

■ Organisk søk ■ Direkte ■ SoMe ■ Andre

TRAFIKK

788 112 sider - 15 % (-6,72 %)

532 405 økter - 7,5 % (+1,81%)

1,49 sider lest pr økt

2 min 46 sek per økt

MEST LESTE SIDER

- Hovedside
- Impregnering av gulv med grønnsåpe
- Alt du må vite om asbest
- Reparer den gamle vedovnen
- Male med linoljemaling
- Pusse opp
- Etterisolering av murvegg
- Isolering av gulv mot kjeller
- Tetting mot vinduer og dører
- Etterisolering ulike metoder

LENGST LESTE SIDER

- ENØK 3,36 min
- Pusse opp 3,05 min
- Inspirasjon 2,36 min
- Forside 1,06 min

FACEBOOK

20 000 følgere (samme som 2022)

19 000 liker

INSTAGRAM

5051 følgere

+ 2,3%

488 innlegg

+ 23 innlegg

#byggogbevar poster: 22 805

+ 4,6 %

3 NETTVERK

3.1 NETTVERK

Bygg og Bevar skal være et nav for aktørene i kulturminnevernet og byggenæringen.

Grunnet bemanningssituasjonen og stram økonomi så har administrasjonen i Bygg og Bevar måttet nedskalere reisevirksomhet og nettverksarrangementer.

Vi har i stedet i større grad prioritert å møte i faste fagfora i byggenæringen som miljøforum og kompetanseforum.

I tillegg har ny daglig leder prioritert å bruke høsten på å bli kjent med samarbeidspartnere i byggenæringen og i bygningsvernet.

MØTER/ ARRANGEMENT

- FOREDRAG OM BYGG OG BEVAR – for Nordland FK i Sandnessjøen
- MØTE MED EINAR NILSSON OG FOTSPOR
- REPORTASJEREISE ÅLESUND, møte med huseiere til artikkel
- GENERALFORSAMLING BNL
- JUBILEUM MILJØMAL
- BNLs OPPLÆRINGSKONFERANSE
- MØTE I REFERANSEGRUPPE FOR RIKSANTIKVARENS HÅNDVERKSSTRATEGI
- BESØK PÅ BYGG REIS DEG

Bilde: Fra Miljømal sitt arrangement mai 2023

3.2 BYGG OG BEVAR-TREFFET

Det tradisjonelle Bygg og Bevar-treffet ble i år avholdt som et samarbeid mellom Norsk Håndverksinstitutt og Fortidsminneforeningen.

Seminaret fikk navnet "Kirkeløftet – en velsignelse for byggenæringen og håndverket" og omhandlet bevaringsstrategien for kulturhistorisk verdifulle kirker. Seminaret var lagt opp som et nettverkstreff som kombinerte foredrag og nettverksbygging for bedrifter. En rekke bedrifter med tilknytning til bygningsvernet stilte ut og kunne svare på spørsmål og dele erfaringer med fremmøtte bedrifter. Som foredragsholdere hadde vi representanter fra Barne- og familiedepartementet, Hovedorganisasjonen KA, Riksantikvaren, NHO Byggenæringen med flere. En spørreundersøkelse i etterkant av treffet viste at vi hadde et program som var nyttig for fremmøtte bedrifter og forvaltning.

3.3 BYGG OG BEVAR-PRISEN

Bygg og Bevarprisen ble utdelt i sammenheng med seminaret. Vinneren av prisen i år var Murmester Haldor Meling as på bakgrunn av arbeidene ved Stavanger domkirke.

"Murmester Haldor Meling AS tildeles Bygg og Bevar"-prisen 2023 for sine arbeider på Stavanger Domkirke. Bedriften har utført et imponerende restaureringsarbeid på domkirken med rens av middelaldermurverk, refuging, pussarbeider, muring av hvelvkonstruksjoner m.m. Oppgavene er utført i tråd med bygningenes alder, stil, materialer og konstruksjon.

Murmester Haldor Meling AS er en allsidig bedrift som utmerker seg med å levere høy kvalitet på utfordrende prosjekter. Bedriften har alltid lærlinger og satser på kompetanseutvikling blant sine ansatte. Juryen har også vektlagt arbeidene på Hesby middelalderkirke, Sørbo middelalderkirke og Kvitsøy fyr."

Det var en rørt daglig leder som mottok prisen på vegne av firmaet.

- Vi er utrolig stolte av å bli tildelt Bygg og Bevarprisen for arbeidet på Stavanger domkirke. Bedriften har hatt oppdrag på domkirken i tre generasjoner. Dette hadde ikke vært mulig uten Stavanger kommune som satser på delte entrepriser, krav om høy faglig kompetanse og setter krav om lærlinger på prosjektene. En stor takk til de ansatte, som er interessert i fagfeltet og villige til å etterutdanne seg og delta på kurs for å bli bedre i tradisjonelt håndverk. Faglig dyktige og interesserte håndverkerne er den viktigste ressursen vi har.

JURYENS SAMMENSETNING 2023

Leder: Sjur Mehlum fra Multiconsult

Medlem: Jørgen Leegaard fra NHO Byggenæringen

Medlem: Einar Engen fra Kulturminnefondet

Medlem: Eli Grøttheim fra Multiconsult

Bilde: Daglig leder Hans Kristian Meling og Administrerende direktør i NHO Byggenæringen, Nina Solli

5 PROSJEKTER

5.1 FAGSKOLEUTDANNING GRØNN OMSTILLING

Bygg og Bevar har deltatt i en arbeidsgruppe for å utarbeide læringsutbyttebeskrivelse til en fagskoleutdanning som heter "Grønn omstilling" ved Fagskolen Vestland. Vi har spilt inn viktigheten av tradisjonell materialkunnskap, kunnskap om konstruksjoner i eksisterende bygg og bevaringshensyn. Bygg og Bevar har også deltatt i innspillet fra NHO Byggenæringen til direktoratet for høyere utdanning og kompetanse om et bransjeprogram innenfor restaurering av kirkebygg. Vi har også hatt møter med fagskoler som skal søke midler til opprettelsen av dette tilbudet. Det er for øyeblikket tre fagskoler som arbeider med et slikt tilbud.

5.2 ENERGIEFFEKTIVISERING AV ELDRE BYGNINGER

Bygg og Bevar har deltatt i en satsning fra Viken Fylkeskommune om energieffektivisering av eldre bygninger. Der har vi blant annet arrangert et webinar for byggmesterbedrifter om temaet, i samarbeid med Byggmesterforbundet. Bygg og Bevar og Fortidsminneforeningen har også bidratt med innhold i et kurs for energirådgivere.

5.3 TRADISJONELT HÅNDVERK I VGS

Bygg og Bevar har vært med i en arbeidsgruppe som arbeider for å gi tradisjonshåndverk plass i yrkesfag på videregående. Prosjektet er i regi av Vest-Agder museum. Her har vi blant annet jobbet med spørreundersøkelse til bedrifter og undervisningsinstitusjoner som skal avdekke behovet for kompetanse om den eldre bygningsmassen.

5.4 "KIRKELØFTET"

Regjeringen lanserte i juli et kirkebevaringsprogram på minimum 10 milliarder kroner. Den langsiktige satsningen med istandsetting av kirkebygg over hele landet gir muligheter for byggenæringen nasjonalt, regionalt og lokalt. Det kan bli kjærkomne oppdrag i et krevende marked, og i den omstillingen næringen er i.

På bakgrunn av dette har Bygg og Bevar i samarbeid med NHO Byggenæringen tatt initiativ til et samarbeid med Hovedorganisasjonen KA (Kirkenes arbeidsgiverorganisasjon). En innledende dialog om avtalen ble påbegynt i desember 2023 og fortsetter i 2024.

Som en følge av Kirkeløftet er det også etablert en tverrfaglig prosjektgruppe i og utenfor NHO Byggenæringen blant relevante håndverksfag. Hensikten med gruppen er å informere om fremdriften i Kirkeløftet og legge til rette for kompetansebyggende tiltak som kan øke kvalifikasjoner for oppdrag hos bedrifter og oppdragsgivere.

5.5 SESONG 2 - OM HUS OG FOLK

Podkasten Om Hus og Folk lanserte sesong 1 i 2020 som et samarbeid mellom Fortidsminneforeningen og Bygg og Bevar. Etter lansering har flere etterspurt episoder fra områder vi ikke fikk dekket i 2020, så i 2023 startet planleggingen av sesong 2 som skulle gå langs kysten fra Oslo og til Bergensområdet.

Som sist ble det lagt mye arbeid i planleggingen av reisen, og på å finne gode prosjekter å besøke. Det krever at man har gode researchsamtaler med menneskene vi tenker på å møte for å sikre at de er gode formidlere. Hver episode skal fortelle historien til livet som er levd i bygningene vi besøker, før vi snakker om hvordan de blir bevart for fremtiden.

Reisen ble foretatt i uke 24 – og har resultert i 11 episoder som blir lansert i mars 2024. Noen av stedene som ble besøkt er: Risør, Arendal, Loshavn, Kvitsøy, Skudeneshavn og Espevær

5.6 FARGEVELGEREN

Fargevelgeren er et verktøy som har blitt utviklet med et ønske om å inspirere og informere eiere og malere til å bruke historiske farger på hus. I første omgang har det ført til arbeid med et verktøy som tar utgangspunkt i Jon Brønne sine farger fra boka Gamle Trehus. I verktøyet kan man klikke på ulike typer hus og få opp tegninger fargelagt med historiske farger.

I samarbeid med Miljømal blandet vi opp alle fargeprøvene, og fikk sammenlignet disse med den digitale fargen for å gjøre det så nøyaktig som mulig.

Verktøyet ble lansert i mai 2023, og har i dag 6 ulike typer hus: Eldre- og nyere sveitserhus, Jugend, nyklassisisme, funkis og husbankhus. Tanken er at vi skal videreutvikle verktøyet med flere farger og hustyper i 2025.

Hus på Espevær fra podkasttur
Foto: Anette Ramstad

Bilde: Trapp i Ålesund, Anette Ramstad

www.byggogbevar.no